

Follingbo kyrka

Follingbo kyrka är till sina äldsta delar (långhuset och tornet) från tiden omkring 1200, det nuvarande koret däremot byggt i slutet av århundradet som ersättning för ett tidigare. Det lilla runstensfragmentet G 218, som nu förvaras i en liten nisch bakom altaret, skall enligt uppgift ha påträffats i grunden till altaret i samband med restaureringen 1955. Ett nu försvunnet runstensfragment, G 219, iaktogs 1833 av J. H. Wallman.

218. Follingbo kyrka

Pl. 76

Litteratur: S. B. F. Jansson, Besiktningsrapport 11.9.1961 (ATA).

Äldre avbildning: I. Anderson o. S. B. F. Jansson foto 1961 (ATA).

Runstensfragment. Det förvaras sedan 1961 i en nisch bakom altaret i Follingbo kyrka.

Enligt uppgift samma år till S. B. F. Jansson, som då granskade fragmentet, hade det påträffats i grunden till altaret i samband med kyrkorestaureringen 1955.

Grå kalksten med röda inslag. Mått: 36×25×13 cm. Runornas höjd 5 cm. Fragmentets konkavt svängda ytterkant och runbandets anordning visar, att det har tillhört en vikingatida runsten med bildstensform. Också runorna med de punktavslutade bistavarna är karakteristiska för typen. Beträffande läsordningen har jag följt den traditionella i fråga om denna typ av runstenar: kantslingans text före tvärbandets.

Inskrift:

... - - × **bropur** × s ... | **lati** : - um ...

5

10

15

»... sin(?) broder ...»

Till läsningen: R. 1–2 är nederdelarna av två huvudstavar; inga spår av bistavar. Det följande skiljetecknet är ett kryss med armarna punktformigt avslutade. Samma form har skiljetecknet efter 8 r. 3 **b** har förlorat större delen av nedre bistaven, runan säker. 5 **o** har dubbelsidiga bistavar, avslutade med punkter. 9 **s** är kort-**s** med punktformig avslutning. 10 **l** har förlorat yttersta delen av toppen i en skada. 11 **a** har punktformigt avslutad, dubbelsidig bistav liksom 12 **t**; yttersta spetsen av högra **t**-bistaven dock borta i en skada liksom ett kort stycke av huvudstaven i 13 **i**. Efter 13 **i** skiljetecken i form av två vertikalt ställda punkter. R. 14 är en huvudstav, som i en skada till höger om toppen bör ha haft en nu förlorad bistav, snarast **k**. Av 15 **u** saknas mellersta delen av huvudstaven. 16 **m** är säker, hälften av den högra bistaven dock borta i brottet.

Janssons läsning med annan ordningsföljd och smärre avvikelser: ... **litu** : **ri** - ... - - × **bropur** × **s** ...

Det är beklagligt, att så litet av runstenen återstår, eftersom inskriften synes ha haft en mindre vanlig avfattning. Tvärbandets textfragment är inte entydigt. Formellt kan **lati** vara pres. konj. sg. av *lata* 'låta' eller dat. sg. av *land* n., t. ex. [*Est*]*landi*; **kum** verbet *kum*[a] 'komma' med gotländsk vokalism eller också någon form av subst. *kuml* n. Enligt min mening bör företräde ges åt ett *lati kuma* i en from önskan i inskriftens slut. Mot ett *-landi* talar främst den i så fall olyckliga tudelningen av ordet på olika runband. En direkt motsvarighet till *lati kuma* finns på en uppländsk runsten, U 719, där i S. B. F. Janssons läsning och översättning avslutningen lyder: ... **istr** + **lati kumo** + **ot** + **tumo** + **i lus yk baratisi** + **yk i pon em** + **besta** + **kristnum** + »Krist låte Tummes själ komma i ljus och paradiset och i den bästa värld för kristna.» Den gotländske ristaren har förmodligen uttryckt sig mera kortfattat, men andemeningen kan vara densamma. Ifråga om den mycket svårbemästrade G 80 Linde k:a kan P. A. Säves teckning (Gotlands runinskrifter 1, fig. 73) möjligen ge en antydning i samma riktning.

219. Follingbo kyrka

Litteratur: J. H. Wallman och S. V. Moberg, Anteckningar under en resa sommaren 1833 (hs i Nord. mus.), s. 30.

Avbildning: Wallman, blyertsskiss i a. a.

Runstensfragment, nu borta. Det eftersöktes förgäves 1978.

När J. H. Wallman 1833 besökte Follingbo kyrka, förevisades honom »en bit af en Runsten». Han gjorde en snabbsskiss av stenen, fig. 108, med några få runtecken avbildade i och utanför två slingor som korsar varandra: **rr** : - ... - **pu** | **am** (el. **ra**). Måttuppgifter saknas.

Fragmentet påminner om G 218 och kan möjligen vara identiskt med detta fragment eller en förlorad del av samma runsten.

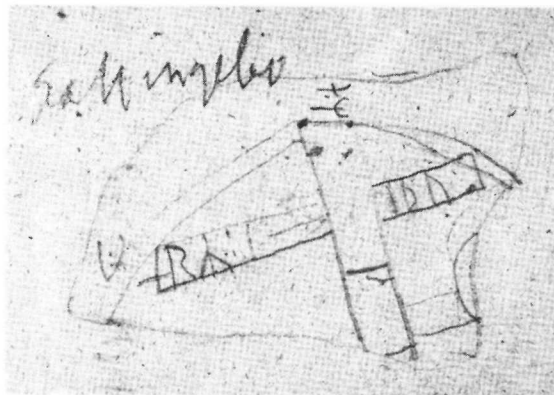

Fig. 108. G 219. Follingbo kyrka. Efter teckning av J. H. Wallman.
Foto Nord. mus.